

Становище

от проф. д.н. Румен Иванов Стаматов –

Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научната степен

„доктор”

в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки;
професионално направление 3.2. Психология докторска програма: "Обща,
експериментална, развитийна и здравна психология"

автор: Владимир Владимиров Маринов

тема: „ РОЛЯ НА РАННИТЕ МАЛАДАПТИВНИ СХЕМИ И СТИЛОВЕТЕ НА
ПРИВЪРЗАНОСТ ЗА РАЗРЕШАВАНЕ НА КОНФЛИКТИ В ИНТИМНИТЕ
ОТНОШЕНИЯ “ с научен ръководител проф. д.пс.н. Ирина Зиновиева

1.Общо описание на представените материали

По избор на научното жури съм определен за негов член по процедурата за защита на дисертационен труд на тема „ РОЛЯ НА РАННИТЕ МАЛАДАПТИВНИ СХЕМИ И СТИЛОВЕТЕ НА ПРИВЪРЗАНОСТ ЗА РАЗРЕШАВАНЕ НА КОНФЛИКТИ В ИНТИМНИТЕ ОТНОШЕНИЯ “ за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма: Педагогическа и възрастова психология. Автор на дисертационния труд е Владимир Владимиров Маринов – докторант към катедра "Обща, експериментална, развитийна и здравна психология" във СУ „Св.Климент Охридски“. Представеният от Владимир Владимиров Маринов комплект материали е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на СУ „Св.Климент Охридски“. Включва дисертационен труд, автореферат и приложени публикации.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи.

Интимните романтични отношения са конститутивни за добри живот, благоденствието и здравето. В различните концептуални модели на психичното благополучие, интимните отношения присъстват като основен конструкт и са с непосредствени влияния върху щастието, смисъла в живота, удовлетворението, постиженията и оптималното функциониране. В този смисъл всеки опит да се очертаят позитивните влияния на интимните отношения върху отделните области от живота на личността както и причините за разрывите в самите отношения е с теоретична и практическа значимост.

Предложеното дисертационно изследване е посветено на разрешаването на конфликтите в интимните отношения, като използва за концептуална рамка теориите на привързването и идеята за маладаптивните схеми с техните влияния върху стратегиите за разрешаване на конфликтите.

Очертените конструкти и отношения между тях, са с емпирична достоверност и могат да се приемат за принос към дискусиата около удовлетворението от интимните отношения и близките теми като психично благополучие, психично здраве и оптимално функциониране

3. Познание на проблема

Представеното изследване е структурирано в две части – теоретична и емпирична. Теоретичната част обхваща задълбочени анализи на конструктите стилове на привързване, маладаптивни схеми, стратегии за справяне с конфликтите, емоционалната експресивност и удовлетворение от интимните отношения.

Интимните отношения се разглеждат в контекста на теориите за привързването и са представени чрез различните стилове на привързване, тематизирани чрез специфичните когнитивни и поведенчески проявления.

Маладаптивните схеми са разгледани в контекста на изследванията на Йънг, обединяващи идеи от теориите на привързването и когнитивната терапия на Бек. Движейки се в анализите на Йънг Владимир Маринов отбелязва ранния генезис на маладаптивните схеми и тяхното влияние върху интерпретирането на случващото се в интимните отношения.

Конфликтите в интимните отношения се разглеждат в контекста на съвременните изследвания и са обособени различните области, в които се проявяват. Доколкото конфликтите са обвързани с удовлетвореността от романтичните отношения анализът в това поле показва емпирично

удовостоверими различия между отделните стилове на решаване на конфликтите и техните влияния върху отношения.

Емоционалната експресивност представена чрез различните модалности също е разгледана в контекста на удивлетворението и конфликтните зони в отношенията. Анализите са задълбочени и са насочени към обосноваване на връзките между отделните конструкти, което придава кохерентност на теоретичното изследване и очартава рамката на самото емпирично проучване.

Емпиричната част също се отличава с коректни статистически анализи, проведени с инструменти, с необходимите психометрични характеристики, и резултати, които съответстват на хипотезите на изследването.

4. Методика на изследването

Методиката отразява основния замисъл на изследването и на концептуалното му осмисляне.

Емпиричното изследване е проведено чрез следните инструменти:-
Въпросник за оценка на стиловете на привързаност - кратка форма на (Chui & Leung, 2016), въпросникът оценява 4 стила на привързване: сигурен, тревожен, избягващ, и отхвърлящ стил на привързване;

-Въпросник на (Young & Brown, 2005) за оценка на маладаптивните схеми – кратка версия – обхващащ 7 подскали;

-Въпросник на (Грос и Джон, 1997) за оценка на експресивност;

-Въпросник на (Kurdek, 1994) за оценка на стилове на разрешаване на конфликти;

-Въпросник на (Hendrick & Hendrick, 1988) за оценка на удовлетворението от романтичните отношения.

Използваните въпросници са с добри психометрични характеристики.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 233 страници, от които 190 основен текст, останалите страници включват 55 таблици, 6 фигури, приложения и литература. Структурата включва увод като въведение в изследователската тема, седем глави и заключение. Библиографията е със 426 заглавия на английски, испански и български. Самото изследване е структурирано в две части – теоретична, която представя основните концепти, около които се изгражда изследването и емпирична, която е представена от цели, задачи, хипотези, инструменти на изследването с подробно описание на

психометричните характеристики и различните анализи, в контекста на формулираните хипотези. Анализите и изводите са представителни за усилията на докторантката и подкрепят верификацията на получените резултати.

6. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносите на Владимир Маринов са съдържателно обобщени и отговарят на проведеното изследване. Като цяло бих искал да отбележа следните положителни моменти:

-представен е теоретичен анализ на интимните отношения в контекста на теориите за привързването;

-представен е задълбочен анализ на отношенията между отделните конструкти;

-представени са емпирични доказателства за отношенията между стиловете на привързване, стиловете на решаване на конфликтите и удовлетворението от самите отношения;

-проследени са влиянията на различните стилове – сигурно и несигурно привързване върху ранните дезадаптивни схеми, емоционалната експресивност и стиловете на решаване на конфликти;

-адаптирани са въпросници за изследване на стиловете на привързване, стиловете на разрешаване на конфликти в интимните отношения, на оценката на ранните дезадаптивни схеми и удовлетворението от интимните отношения;

- представените резултати са отражение на прецизен анализ осъществен с оригинална методика и необходимите статистически методи, което гарантира коректността на изводите и придава достоверност на заявката за реалстична приложимост и очертаване на пътища за повишаване на удовлетворението в интимните отношения.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите на темата на дисертационния труд са под формата на статии и отговарят на изискванията. Статиите са 3 и са публикувани в научни издания и 1 доклад на научна конференция.

8. Лично участие на докторанта

Владимир Маринов е бил редовен докторант към катедра „Обща, експериментална, развитийна и здравна психология“. Реализирал е самостоятелно цялото дисертационно изследване. Текстът, получените резултати и приноси са негово лично дело.

9. Автореферат

Авторефератът съдържа основните постановки в дисертационния труд, резултатите и техния анализ. Считаю, че е адекватен на дисертационния труд и обективно отразява теоретичните анализи и основните резултати, представени в съдържанието на изследването.

10. Лични впечатления

Бих искал да отбележа, че Владимир Маринов притежава задълбочени познания в изследвана област, съчетани с отговорност и с оригинален подход към емпиричното разглеждане на темата, което обогатява разбиранията върху интимните отношения и начините за справяне с конфликтите в зависимост от стила на привързване.

11. Препоръки за бъдещо използване

Бих препоръчал изследването да се разшири като се включат и семейни двойки и отчете влиянието на още една променлива – наличието на деца.

Заклучение

Дисертационният труд показва, че докторантката Владимир Владимиров Маринов, притежава задълбочени познания по темата. Смятам, че кандидата отговоря на условията и реда за присъждане на образователната и научната степен „доктор“ по Закона за развитие на академичния състав в Република България, ППЗРАС, Правилника за развитие на академичния състав на СУ“Св.Климент Охридски“. След изтъкнатите аргументи, както и на цялостната положителна оценка за извършеното дисертационно изследване, предлагам на научното жури да гласува положително и да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Владимир Владимиров Маринов, за което давам и своя утвърдителен вот.

07 08 2023 г.

Изготвил становището:

/проф. Румен Стаматов/